

Kontrollen i livsmedelskedjan

Årlig rapport inlämnad av Sverige för perioden från
1.1.2020 till 31.12.2020

Denna titel kan laddas ner från: [Livsmedelsverkets sida för att beställa eller ladda ner material.](#)

Citera gärna Livsmedelsverkets texter, men glöm inte att uppge källan. Bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten. Det innebär att du måste ha upphovsmannens tillstånd att använda dem.

© Livsmedelsverket, 2021.

Författare:

Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen.

Rekommenderad citering:

Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen. 2021. S 2021 nr 03: Kontrollen i livsmedelskedjan. Livsmedelsverkets rapportserie. Uppsala.

S 2021 nr 03

ISSN 1104-7089

Omslag: Livsmedelsverket

Förord

Sveriges rapport till EU-kommissionen om kontrollen i livsmedelskedjan har från och med i år ett nytt format. Det beror på att förordning (EU) nr 2019/723 med en standardiserad förlaga för rapportering har trätt i kraft. Rapporteringen görs i ett webbaserat verktyg.

Detta dokument har ställts samman för att presentera vad Sverige har rapporterat. Alla rubriker och tabeller är hämtade från den standardiserade förlagan och från rapporteringsverktyget.

Rapporteringen har som ambition att svara på det som efterfrågas och formuleringarna är gjorda utifrån att rapporten vänder sig till EU-kommissionens tjänstemän.

För att vara transparenta med att det finns uppgifter vi inte har kunnat få fram till rapporteringen innehåller dokumentet även tabeller och fält där vi av olika anledningar inte har kunnat rapportera efterfrågade uppgifter. I de fallen har vi kommenterat i varför det saknas uppgifter. I de fall vi har lämnat uppgifter i frivilliga fält framgår detta genom att rubrikerna för dessa fält är markerade med asterisk.

En arbetsgrupp bestående av Emma Nordvik Premfors, Anton Andreasson och Victoria Wahlman, Livsmedelsverket; Eva Rackow och Justina Björklund, Kemikalieinspektionen samt Johannes Erlandsson, Jordbruksverket, har samlat in underlaget och sammanställt rapporten.

Under handläggningen har synpunkter inhämtats från ett flertal handläggare på Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen. Representanter från SKR, Länsstyrelserna, SVA och Näringsdepartementet har getts möjlighet att lämna synpunkter på förslaget.

Livsmedelsverket

Annica Sohlström
Generaldirektör

Augusti 2021

Innehåll

Förord.....	3
Del I 1. Inledning.....	9
2. Åtgärder som vidtagits för att säkerställa ett effektivt genomförande av den fleråriga nationella kontrollplanen, inklusive efterlevnadssåtgärder och resultaten av dessa åtgärder	11
3. Ändringar av den fleråriga nationella kontrollplanen	13
4. Avgifter eller pålagor	14
DEL II 1. Livsmedel och livsmedelssäkerhet, integritet och hälsosamhet i valfritt produktions-, bearbetnings- och distributionsled, inklusive bestämmelser för att säkerställa god handelssed, konsumentskydd och konsumentinformation, samt bestämmelser om tillverkning och användning av material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel	15
1.1 Övergripande slutsats om graden av efterlevnad	15
1.2 Offentlig kontroll av aktörer/anläggningar	16
1.3 Offentlig kontroll som kräver fortlöpande eller regelbunden närvaro av personal eller företrädare för behöriga myndigheter i aktörernas lokaler	18
1.4 Offentlig kontroll av produkter/varor enligt allmän bestämmelse och livsmedelskategori	18
1.5 Kommentarsfält*	20
1.6 Bristande efterlevnad	22
1.7 Kommentarsfält*	27
2. Avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön för livsmedels- och foderproduktion	28
2.1 Övergripande om graden av efterlevnad	28
2.2 Offentlig kontroll	28
2.3 Kommentarsfält*	28
2.4 Bristande efterlevnad	28
2.5 Kommentarsfält*	29
3. Foder och fodersäkerhet, i alla produktions-, bearbetnings- och distributionsled, samt användning av foder, inklusive bestämmelser för att säkerställa god handelssed och skydda konsumenthälsa, konsumentskydd och konsumentinformation	30
3.1 Övergripande om graden av efterlevnad	30
3.2 Offentlig kontroll	32
3.3 Kommentarsfält*	32
3.4 Bristande efterlevnad	33
3.5 Kommentarsfält*	34
4. Djurhälsokrav.....	35
4.1 Övergripande om graden av efterlevnad	35

4.2 Offentlig kontroll	36
4.3 Kommentarsfält*	37
4.4 Bristande efterlevnad	38
4.5 Kommentarsfält*	39
5. Förebyggande och minimering av risker som animaliska biprodukter och framställda produkter utgör för människors och djurs hälsa	40
5.1 Övergripande slutsats om graden av efterlevnad	40
5.2 Offentlig kontroll	41
5.3 Kommentarsfält*	41
5.4 Bristande efterlevnad	42
Bedrägligt eller vilseledande agerande	42
5.5 Kommentarsfält*	43
6. Djurskyddskrav	44
6.1 Övergripande slutsats om graden av efterlevnad	44
6.2 Djurskydd på jordbruksföretag (rådets direktiv 98/58/EG)	45
6.3 Plan med analys och åtgärder för djurskydd på jordbruksföretagen	45
6.4 Djurskydd under transport (rådets förordning (EG) nr 1/2005)	46
6.5 Plan med analys och åtgärder för djurskydd under transport	46
6.6 Djurskydd vid tidpunkten för avlivning (rådets förordning (EG) nr 1099/2009)	46
6.7 Kommentarsfält*	47
7. Skyddsåtgärder mot växtskadegörare	48
7.1 Övergripande om graden av efterlevnad	48
7.2 Offentlig kontroll	48
7.3 Kommentarsfält*	49
7.4 Bristande efterlevnad	49
8. Krav för utsläppande på marknaden och användning av växtskyddsmedel samt vad gäller hållbar användning av bekämpningsmedel, med undantag för utrustning för spridning av bekämpningsmedel	50
8.1 Övergripande slutsats om graden av efterlevnad	50
8.2 Offentlig kontroll	51
8.3 Kommentarsfält*	52
8.4 Bristande efterlevnad	52
8.5 Kommentarsfält*	53
9. Ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter	55
9.1 Övergripande slutsats om graden av efterlevnad	55
9.2 Offentlig kontroll	56
9.3 Kommentarsfält*	56

10. Användning och märkning av skyddade ursprungsbe-teckningar, skyddade geografiska be-teckningar och garanterade traditionella specialiteter	57
10.1 Övergripande slutsats om graden av efterlevnad	57
10.2 Offentlig kontroll	57
10.3 Kommentarsfält*	57
10.4 Bristande efterlevnad	58
10.5 Kommentarsfält*	58
Bilaga till område 1	59
Kontroller och avvikelser avseende de horisontella reglerna	60
Utförda kontroller	60
Avvikelser	62

Del I

1. Inledning

Den sammantagna bedömningen är att Sverige generellt genomför en riskbaserad kontroll, upptäcker väsentliga avvikelser, vidtar åtgärder samt följer upp avvikelser inom kontrollen i hela livsmedelskedjan. Det gäller både kontroll av att maten är säker och av att informationen är korrekt.

På grund av det nya sättet att rapportera de utförda kontrollerna är underlaget i denna rapport i flera avseenden svårt att jämföra med tidigare års rapportering, både vad gäller antalet kontroller och antal avvikelser. Det kan ändå konstateras att de olika områdena kontrolleras i en utsträckning som generellt bedöms tillfredsställande sett till risker för människors, djur och växters hälsa och risk för bedrägliga förfaranden. Myndigheterna påtalar brister och vidtar åtgärder för att aktörerna ska korrigera påtalade brister.

Antalet anmälda livsmedelsburna utbrott minskade under 2020 med cirka hälften jämfört med 2019. Orsaken kan vara ändrade vanor under coronapandemin, med bättre handhygien och färre besök på restauranger. Det minskade antalet anmälda utbrott är positivt avseende livsmedelssäkerheten, men det behöver följas upp kommande år för att se om förbättringen består.

För vissa områden, såsom exempelvis kontroll av foder och växtskadegörare sågs ingen nedgång i antal utförda kontroller 2020 jämfört med tidigare år, trots coronapandemin. Inom livsmedelskontroll utfördes under 2020 färre kontroller än tidigare år. Det berodde dels på att vissa aktörer höll stängt, dels på att myndigheter avstod från att genomföra vissa kontroller för att inte bidra till smittspridning. Många myndigheter genomförde en del av kontrollerna på distans, digitalt, för att minska risken för smittspridning. I jämförelse med tidigare år minskade antalet kontroller även i andra områden under 2020, exempelvis i djurskyddskontrollen, i vissa delar av kontrollen av djurhälsa, och i vissa delar av kontrollen av animaliska biprodukter.

Det är viss variation i antal avvikelser och andel kontroller med avvikelser mellan olika områden i livsmedelskedjan. Inom områdena varierar det även i viss grad mellan olika kontrollmyndigheter beträffande vilka avvikelser som observeras och hur stor andel kontroller med avvikelser som myndigheterna haft under året. Många av avvikelserna åtgärdas genom att verksamhetsutövare själva åtar sig att rätta till avvikelser som kontrollmyndigheten påpekar i sina kontrollrapporter. Kontrollmyndigheten följer sedan upp att avvikelserna är åtgärdade genom uppföljande kontroller. Andra åtgärder som kontrollmyndigheterna kan använda för att förmå företagen att åtgärda avvikelser, till exempel förelägganden, omhändertaganden, förbud och begränsning av utsläpp på marknaden används i begränsad omfattning. Antalet åtalsanmälningar är få ställt i relation till antalet genomförda kontroller. Kontrollmyndigheterna använder sig av dessa åtgärder i varierande utsträckning och på varierande sätt.

En del av effekten av kontrollen, nämligen att avvikelser som upptäcks också åtgärdas av företagen, är svår att följa på nationell nivå eftersom uppföljnings- och verifieringssystemen har en otillräcklig detaljeringsgrad för de data som rapporteras in. Den nationella rapporteringen av de svenska myndigheternas utförda kontroller och deras resultat är ännu inte helt anpassad för att till fullo kunna

ge alla de uppgifter som efterfrågas i denna rapport. Arbete pågår för att anpassa de nationella rapporteringssystemen.

Det finns således förbättringsområden, men Sverige har generellt sett säkra livsmedel, friska djur och sunda växter, och myndigheterna genomför kontinuerligt åtgärder för att förbättra kontrollarbetet inom samtliga kontrollområden.

Angående avgifter:

I Sverige är kontrollen i livsmedelskedjan fördelad på många olika behöriga myndigheter, närmare 300 stycken. De centrala myndigheterna har information om avgifter på bland annat de webbsidor som är länkade under rubriken "Avgifter eller pålagor". SKR är en samarbetsorganisation för de lokala myndigheterna. Det finns också en länk till deras information om avgifter.

2. Åtgärder som vidtagits för att säkerställa ett effektivt genomförande av den fleråriga nationella kontrollplanen, inklusive efterlevnadssåtgärder och resultaten av dessa åtgärder

Under 2020 har de regionala kontrollmyndigheterna (länsstyrelserna) börjat använda en nationell kontrollplanering för foder- och livsmedelskontroll i primärproduktionen. Den nationella kontrollplaneringen arbetades fram i ett projekt som genomfördes gemensamt mellan Jordbruksverket, länsstyrelserna och Livsmedelsverket. Kontrollplaneringen innebär att kontrollen styrs mot anläggningar i de branscher som har högst prioritetssklass, vilket gör att denna kontroll blir mer riskbaserad än tidigare. Projektet avslutades under 2019 och 2020 var alltså första året som kontrollmyndigheterna använde den nationella kontrollplaneringen för sitt kontrollurval.

Registret över foderföretagare i primärproduktionen flyttades under 2020 från Jordbruksverket till de regionala kontrollmyndigheterna (länsstyrelserna). Registerflytten förväntas leda till en effektivare kontroll när kontrollmyndigheterna har mer direkt tillgång till uppgifterna om foderföretagare i registret, samt även till en effektivare förvaltning av registret när det ligger direkt hos kontrollmyndigheterna.

Jordbruksverket påbörjade under 2017 en satsning för förbättrad och förenklad kontroll av animaliska biprodukter. Arbetet inleddes med en dialogkonferens 2017 tillsammans med kommunerna och andra inbjudna myndigheter och fortsatte under 2018 som ett pilotprojekt för att förenkla vägledningarna inom kommunernas kontrollområden för matavfall och förvaring av döda djur i primärproduktionen, samt förenkla inrapporteringen till årliga rapporten. 2019-2020 fortsatte satsningen då resterande kontrollområden för kommunerna sågs över. Under 2020 har Jordbruksverket tagit fram vägledningsskema (checklistor) för kommunernas kontroll av animaliska biprodukter.

Kontrollsystemet för semin- och embryoverksamheter har setts över och förändrats under de senaste åren. 2020 var första året som Jordbruksverkets djurkontrollenhet hade kontrollansvar för semin- och embryoverksamheter som är godkända för handel inom EU (så kallade EU-stationer). Den aktuella kontrollen kommer fortsatt utvecklas under kommande år.

Under året har det tagits fram ett flertal vägledningarna för den operativa kontrollen av växtskadegörare med anledning av den nya EU-lagstiftningen som trädde ikraft i slutet av 2019. Jordbruksverket har också informerat kontrollobjekten om de nya reglerna genom flera olika kommunikationsinsatser som exempelvis webutbildning, distansmöten och direktutskick. Kontrollmyndigheten (Jordbruksverket)

har utvecklat ett nytt systemstöd för planering, registrering och uppföljning av kontrollen. Systemet ger ökad effektivitet och bättre kvalitet i kontrollen. Kontrollmyndigheten använder sig återkommande av gemensamma kontroller för att kalibrera kontrollanterna vid kontroll. Sedan några år tillbaka arbetar kontrollmyndigheten med ett kvalitetssäkringsprogram för att säkerställa en bra kvalitet genom hela kontrollutförandet.

I syfte att uppnå en effektiv och ändamålsenlig kontroll inom området växtskyddsmedel gjordes flera insatser under år 2020. Nedan redovisas några av dem.

Kemikalieinspektionen, Jordbruksverket och representanter från lokala och regionala kontrollmyndigheter tog fram förslag på operativa mål för området växtskyddsmedel. Förslaget skickades ut till alla kontrollmyndigheter – kommuner och länsstyrelser - för synpunkter innan det antogs i den fleråriga nationella kontrollplanen.

Kemikalieinspektionen och Jordbruksverket bjöd in länsstyrelser och kommuner till ett webinarium där syftet var att informera om de regler som finns i förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll, med särskild fokus på riskbaserad kontroll och register över aktörer. Cirka 230 inspektörer/kontrollanter deltog. Vid webinariet presenterades de operativa målen för området växtskyddsmedel och de aktiviteter som ska utföras under åren 2021–2025 för att nå målen. Vid webinariet diskuterades även de rekommendationer som uppkommit vid EU-kommissionens revisioner samt förslag på förbättringar för att uppnå en mer ändamålsenlig verksamhet. Årliga webinarier är en insats som är kopplad till de operativa målen och ska utföras varje år för att bidra till att uppnå en likvärdig och effektiv kontroll.

Kemikalieinspektionen utförde under året analyser av växtskyddsmedel i syfte att kontrollera eventuell förekomst av olagliga växtskyddsmedel, däribland förfalskade växtskyddsmedel (bedrägerier). I kontrollerna under upptäcktes ingen förekomst av förfalskade växtskyddsmedel. Analyser av växtskyddsmedel är en utpekad insats kopplat till målet om regelefterlevnad hos aktörerna.

Under 2020 initierade Kemikalieinspektionen ett projekt tillsammans med landets kommuner i syfte att kontrollera regelefterlevnaden hos distributörer av växtskyddsmedel. Den operativa fasen genomförs 2021 men Kemikalieinspektionen har under 2020 tagit fram vägledningsmaterial till kommunens inspektörer. Syftet med projektet är att få en mer likvärdig och effektiv kontroll samt att öka regelefterlevnad hos aktörerna. Resultaten kommer att sammanställas och utvärderas under 2022.

3. Ändringar av den fleråriga nationella kontrollplanen

Sveriges fleråriga nationella kontrollplan för livsmedelskedjan finns på webbplatsen www.nkpwebben.se. Webbplatsen är offentlig. Samtliga sidor på webbplatsen granskas minst en gång per år. Uppdateringar sker löpande och vid behov.

Några uppdateringar gjordes under 2020:

Operativa mål för växtskyddsmedelskontrollen har under året lagts till i den fleråriga nationella kontrollplanen. Målen gäller för åren 2021-2025.

Operativa mål för livsmedelskontrollen 2020-2022 och samordnade kontrollprojekt 2020 lades till.

Sidor om samordning och samarbete mellan myndigheter lades till.

Omorganisation har lett till att beskrivningen av den berörda myndigheten, inklusive organisationsschema, har uppdaterats.

4. Avgifter eller pålagor

<https://www.livsmedelsverket.se/produktion-handel--kontroll/livsmedelskontroll/offentlig-kontroll/avgifter>

<http://djur.jordbruksverket.se/amnesomraden/tillsyn/attfakontroloffentligkontroll.4.219551a9169955c9cfaaf167.html>

<https://www.kemi.se/bekampningsmedel/vaxtskyddsmedel/ansok-om-godkannande-for-vaxtskyddsmedel/avgifter-for-vaxtskyddsmedel>

<https://skr.se/samhallsplaneringinfrastruktur/miljohalsa/taxamiljo/livsmedel.2221.html>

DEL II

1. Livsmedel och livsmedelssäkerhet, integritet och hälsosamhet i valfritt produktions-, bearbetnings- och distributionsled, inklusive bestämmelser för att säkerställa god handelssed, konsumentskydd och konsumentinformation, samt bestämmelser om tillverkning och användning av material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel

1.1 Övergripande slutsats om graden av efterlevnad

Generellt bedöms regelefterlevnaden bland aktörerna inom livsmedelsområdet vara god och kontrollen utförs huvudsakligen regelbundet och riskbaserat. Inom vissa områden finns dock förbättringspotential, som exempelvis information om allergener, där andelen kontroller med avvikelse är relativt hög och avvikelserna kan få allvarliga konsekvenser för konsumenterna.

På grund av det nya sättet att räkna de utförda kontrollerna är utfallet i denna rapport i flera avseenden svårt att jämföra med tidigare års utfall, både vad gäller antalet kontroller och antal avvikelser. Det kan konstateras att de olika anläggningarna och regelverken kontrolleras i en utsträckning som generellt verkar rimlig, sett till hälsorisker och risk för bedrägliga förfaranden.

Antalet kontroller enligt det tidigare sättet att räkna gick ned med cirka 20% under 2020 jämfört med tidigare år. Anledningen är den pågående pandemin. Minskningen i antal kontroller berodde dels på att vissa aktörer höll stängt, dels på att myndigheter avstod från att genomföra vissa kontroller för att inte bidra till smittspridning. Många myndigheter genomförde en del av kontrollerna på distans, digitalt, för att minska risken för smittspridning.

Sverige har många myndigheter som utför livsmedelskontroll, 270 stycken. Enhetlighet i kontrollens utförande och likvärdighet i bedömningar av aktörerna är även fortsatt områden där Sveriges livsmedelskontroll behöver förbättras. I primärproduktionen utförs relativt lite kontroller, jämfört med i leden efter primärproduktionen. Ett nationellt kontrollurval inom primärproduktionen har implementerats under 2020, vars syfte är att förbättra det riskbaserade urvalet av kontrollobjekt.

Resultat från 188 matförgiftningsutredningar under 2020 har rapporterats till Livsmedelsverket. Norovirus orsakade flest sjukdomsfall (486 personer) bland de rapporterade utbrotten. Antalet rapporterade utbrott minskade avsevärt i jämförelse med tidigare år. Jämfört med 2019 minskade antalet rapporterade utbrott med cirka hälften, från 380 utbrott för 2019. Orsakerna kan vara flera, troligen relaterade till den pågående covid-19 pandemin. Exempelvis kan färre restaurangbesök och bättre handhygien ha bidragit till minskningen i antal rapporterade utbrott.

Livsmedelskontrollen har 21 operativa mål som handlar om att utföra kontroller av särskilda verksamheter och anläggningar. Målen finns i Sveriges nationella kontrollplan för livsmedelskedjan. Målen gäller perioden 2020-2022 och har valts ut för att de representerar särskilt prioriterade områden med avseende på hälsorisker, risk för bedrägliga förfaranden eller där det sedan tidigare är känt att det finns problem med företagarnas efterlevnad. Eftersom 2020 var första året i den aktuella målperioden går det inte säga särskilt mycket om måluppfyllelse än. Det har under 2020 utförts sammanlagt 9828 kontroller av de olika målen. Med den takten är det goda möjligheter att målsättningen uppfylls rörande antal kontroller för de respektive målen som ska utföras till och med 2022. Ett område med där det var relativt vanligt med bristande efterlevnad är allergeninformation på restaurang och caféer, där det vid 13% av de utförda kontrollerna förekom att fel information gavs från aktören om allergener i den mat som serveras. På grund av den potentiella risken för allergiker om fel information ges, är detta resultat oroande och Livsmedelsverket samarbetar med branschorganisationer för att höja medvetenheten hos aktörerna om vikten av att ha korrekt information till konsumenter om allergener i livsmedel.

1.2 Offentlig kontroll av aktörer/anläggningar

Godkända anläggningar	Antal anläggningar	Antal offentliga kontroller som utförts
Allmänna verksamhetsanläggningar (kyl- och fryshus, ompaketering och ompaketering av förpackningar, grossistmarknader, kylfartyg)	112	320
Kött från tama hov- och klövdjur	160	1891
Kött från fjäderfä och hardjur	21	331
Kött av hägnat vilt	20	92
Kött av frilevande vilt	76	340
Malet kött, köttberedningar och maskinurbenat kött	29	106
Köttprodukter	211	896
Levande musslor	10	19
Fiskeriprodukter	279	675

Godkända anläggningar	Antal anläggningar	Antal offentliga kontroller som utförts
Råmjölk, obehandlad mjölk, råmjölksbaserade produkter och mjölkprodukter	163	493
Ägg och äggprodukter	143	210
Grodslår och sniglar	0	0
Utsmält djurfett och fettgrevar	2	17
Behandlade magar, blåsor och tarmar	0	0
Gelatin	3	5
Kollagen	1	0
Högförädlad kondroitinsulfat, högförädlad hyaluronsyra, högförädlade andra hydrolyserade broskprodukter, högförädlad kitosan, glukosamin, löpe och husbloss samt högförädlade aminosyror (högförädlade produkter)	0	0
Honung	0	0
Groddar	6	26
Registrerade aktörer/anläggningar	Antal anläggningar	Antal offentliga kontroller som utförts
Odling av grödor	12670	843
Animalieproduktion	22514	1425
Blandat jordbruk	0	0
Jakt	58	0
Fiske	1259	2
Vattenbruk	170	99
Beredning och hållbarhetsbehandling av frukt-bär och grönsaker	0	0
Utvinning av vegetabiliska oljor och fetter	31	25
Tillverkning av kvarnprodukter och stärkelse	63	51
Tillverkning av bageri- och mjölprodukter	736	1191
Annan livsmedelsframställning	1240	1707
Framställning av drycker	493	579
Partihandel	2459	2215
Detaljhandel	15626	19659
Transport och lagring	625	530
Restaurang-, catering- och barverksamhet	57074	95085

Godkända anläggningar	Antal anläggningar	Antal offentliga kontroller som utförts
Övriga	4134	2971
	Antal anläggningar	Antal offentliga kontroller som utförts
Anläggningar som producerar material som kommer i kontakt med Livsmedelsverket	0	0

1.3 Offentlig kontroll som kräver fortlöpande eller regelbunden närvaro av personal eller företrädare för behöriga myndigheter i aktörernas lokaler

Typer av lokaler	Antal anläggningar	Antal utförda offentliga kontroller (antal slaktkroppar eller vikt i ton)	Avvisade
Kött från tama hov- och klövdjur – slakterier	117	3.314.000	6.425
Kött från fjäderfä och hardjur – slakterier	17	115.222.000	2.987.975
Kött av hägnat vilt – slakterier	13	41.000	40
Viltkött – vilthanteringsanläggningar	72	76.000	90

1.4 Offentlig kontroll av produkter/varor enligt allmän bestämmelse och livsmedelskategori

Enligt allmän bestämmelse	Mikrobiologiska kriterier	Bekämpningsmedel i livsmedel	Främmande ämnen i livsmedel	Restmängder av veterinärmedicinska läkemedel i livsmedel	Märkning, närings- och hälsopåståenden	Genetiskt modifierade organismer i livsmedel	Livsmedelsförbättrande medel (tillsatser, enzymer, aromer, processhjälpmedel)	Bestrålning	Kontaminering genom migration från material som är avsedda att komma i kontakt med livsmedel	Övriga
Enligt livsmedelskategori										
1.Mejeriprodukter										
2.Mejeriersättningsprodukter										
3.Fetter och oljor samt fett- och oljeemulsioner										
4.Glassvaror										

Enligt allmän bestämmelse	Mikrobiologiska kriterier	Bekämpningsmedel i livsmedel	Främmande ämnen i livsmedel	Restmängder av veterinärmedicinska läkemedel i livsmedel	Märkning, närings- och hälsopåståenden	Genetiskt modifierade organismer i livsmedel	Livsmedelsförbättrande medel (tillsatser, enzymer, aromer, processhjälpmedel)	Bestrålning	Kontaminering genom migration från material som är avsedda att komma i kontakt med livsmedel	Övriga
Enligt livsmedelskategori										
5.Frukt och grönsaker										
6.Konfektyrvaror										
7.Spannmål och spannmålsprodukter										
8.Bageriprodukter										
9.Färskt kött										
10.Malet kött, köttberedningar och maskinurbenat kött										
11.Köttprodukter										
13.Ägg och äggprodukter										
14.Socker, sirap, honung och bordssötningsmedel										
15.Salt, kryddor, soppor, såser, sallader och proteinprodukter										
16.Livsmedel för särskilda näringsändamål enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 609/2013 (1)										
17.Drycker										
18.Konsumtionsfärdiga snacks										
19.Desserter, utom produkter som omfattas av kategorierna 1, 3 och 4										
20.Kosttillskott enligt definitionen i artikel 2 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/46/EG (2), utom kosttillskott för spädbarn och småbarn										

Enligt allmän bestämmelse	Mikrobiologiska kriterier	Bekämpningsmedel i livsmedel	Främmande ämnen i livsmedel	Restmängder av veterinärmedicinska läkemedel i livsmedel	Märkning, närings- och hälsopåståenden	Genetiskt modifierade organismer i livsmedel	Livsmedelsförbättrande medel (tillsatser, enzymer, aromer, processhjälpmedel)	Bestrålning	Kontaminering genom migration från material som är avsedda att komma i kontakt med livsmedel	Övriga
Enligt livsmedelskategori										
21. Bearbetade livsmedel som inte omfattas av kategorierna 1–17, utom livsmedel för spädbarn och småbarn										
22. Övriga – livsmedel som inte omfattas av kategorierna 1 till 21										
Material som kommer i kontakt med livsmedel										

1.5 Kommentarsfält*

För närvarande har Sverige inte möjlighet att räkna antalet anläggningar utifrån varje verksamhet som bedrivs, eftersom merparten av anläggningarna endast är registrerade på huvudverksamheten. För godkända anläggningar och anläggningar i primärproduktionen finns ofta uppgift även om delverksamheter, men då kontrollerna inte är uppdelade per verksamhet har vi valt att redovisa samtliga anläggningar efter huvudverksamhet. Ett arbete pågår med att ändra myndigheternas IT-system för ledet efter primärproduktionen, bland annat för att kunna rapportera alla verksamheter som bedrivs i en anläggning, och kontroller på dessa verksamheter. Arbetet med förändringen av IT-systemen och rapporteringen tar tid bland annat beroende på det stora antalet kontrollmyndigheter.

De siffror som redovisas bedöms i stort motsvara det som efterfrågas, dock utifrån varje anläggnings huvudverksamhet. För primärproduktionen är siffrorna mer osäkra beroende på den låga kontrollfrekvensen som medför svårigheter att hålla registren uppdaterade. För primärproduktionen rapporteras alla anläggningar som varit registrerade någon gång under året, för ledet efter primärproduktion rapporteras de anläggningar som var registrerade vid årets början.

Anläggningar för produktion av honung godkänns inte i Sverige. Biodling redovisas under animalieproduktion, om biodlingen är den huvudsakliga verksamheten på en anläggning i primärproduktionen. Anläggningar i ledet efter primärproduktionen som paketerar honung rapporteras som t.ex. partihandel eller övrigt beroende på huvudsaklig verksamhet på anläggningen.

Sverige rapporterar anläggningar per huvudverksamhet och använder därmed inte ”blandat jordbruk”.

Sverige har idag ingen anläggningstypning som motsvarar Beredning och hållbarhetsbehandling av frukt- bär och grönsaker. Anläggningarna kommer istället att redovisas under ”annan livsmedelsframställning”.

Sverige har räknat antalet kontroller genom att räkna varje tillfälle en anläggning har kontrollerats som en kontroll. I de fall kontrolltillfället har omfattat mer än en lagstiftningsgrupp (motsvarande gruppering som i tabell 1.4) har kontrolltillfället dock räknas som mer än en kontroll. Om en anläggning har kontrollerats två gånger under året och vid båda tillfällena kontrollerades verksamheten mot två olika regelverk anges alltså att fyra kontroller har gjorts av anläggningen.

Antal kontroller och ”avvisade” i tabell 1.3: Siffrorna anger antal djur/slaktkroppar.

Kontroll av produkter/varor:

Sverige har inte något system för att rapportera in vilka livsmedelskategorier som kontrolleras när kontrollerna görs i samband med livsmedelskontroll på anläggningar. Sådana kontroller görs naturligtvis löpande, ofta som en verifiering i samband med kontroll av företagarens rutiner för t.ex. märkning eller uppföljning av information som vidarebefordras från en myndighet till en annan. Sådana kontroller kan alltså inte rapporteras per livsmedelskategori. Antalet kontroller som gjorts per anläggningstyp och per regelverk rapporteras i bifogat dokument. Sverige har rapporterat kontroller av livsmedel till Efsa, men eftersom den maskinella överföringen därifrån inte kund görs i år finns inga siffror att redovisa i denna tabell. Livsmedelsverket har inte resurser att med kort varsel ta fram uppgifterna och lägga in dem manuellt.

1.6 Bristande efterlevnad

Bristande efterlevnad från aktörer/anläggningar				Insatser/åtgärder	
	Upptäckts vid offentliga kontroller	Totalt antal kontrollerade aktörer/anläggningar	Antal kontrollerade aktörer/anläggningar där bristande efterlevnad upptäcktes	Administrativa åtgärder	Rättsliga åtgärder
Godkända anläggningar					
Allmänna verksamhetsanläggningar (kyl- och fryshus, ompaketering och ompaketering av förpackningar, grossistmarknader, kylfartyg)	55	92	38	3	
Kött från tama hov- och klövdjur	495	157	106	16	
Kött från fjäderfä och hardjur	93	22	16	0	
Kött av hägnat vilt	14	17	9	1	
Kött av frilevande vilt	79	68	38	2	
Malet kött, köttberedningar och maskinurbenat kött	20	25	15	0	
Köttprodukter	188	199	111	13	
Levande musslor	1	4	1	0	
Fiskeriprodukter	123	235	91	19	
Råmjölk, obehandlad mjölk, råmjölksbaserade produkter och mjölkprodukter	80	141	56	11	
Ägg och äggprodukter	41	104	34	4	
Grodlår och sniglar	0	0	0	0	
Utsmält djurfett och fettgrevar	0	0	0	0	
Behandlade magar, blåsor och tarmar	0	0	0	0	
Gelatin	1	2	1	0	
Kollagen	0	0	0	0	

Bristande efterlevnad från aktörer/anläggningar				Insatser/åtgärder	
	Upptäckts vid offentliga kontroller	Totalt antal kontrollerade aktörer/anläggningar	Antal kontrollerade aktörer/anläggningar där bristande efterlevnad upptäcktes	Administrativa åtgärder	Rättsliga åtgärder
Högförädlad kondroitinsulfat, högförädlad hyaluronsyra, högförädlade andra hydrolyserade broskprodukter, högförädlad kitosan, glukosamin, löpe och husbloss samt högförädlade aminosyror (högförädlade produkter)	0	0	0	0	
Honung	0	0	0	0	
Groddar	6	5	3	0	
Registrerade aktörer/anläggningar					
Odling av grödor	51	371	47	1	
Animalieproduktion	100	610	81	5	
Blandat jordbruk	0	0	0	0	
Jakt	0	0	0	0	
Fiske	0	0	0	0	
Vattenbruk	7	34	5	0	
Beredning och hållbarhetsbehandling av frukt- bär och grönsaker	0	0	0	0	
Utvinning av vegetabiliska oljor och fetter	2	12	2	1	
Tillverkning av kvarnprodukter och stärkelse	11	27	8	0	
Tillverkning av bageri- och mjölprodukter	279	458	192	38	
Annan livsmedelsframställning	226	706	167	51	
Framställning av drycker	59	252	51	4	

Bristande efterlevnad från aktörer/anläggningar				Insatser/åtgärder	
	Upptäckts vid offentliga kontroller	Totalt antal kontrollerade aktörer/anläggningar	Antal kontrollerade aktörer/anläggningar där bristande efterlevnad upptäcktes	Administrativa åtgärder	Rättsliga åtgärder
Partihandel	305	1028	210	169	
Detaljhandel	4034	7900	2593	689	
Transport och lagring	40	243	33	7	
Restaurang-, catering- och barverksamhet	19551	36632	13571	1397	
Övriga	428	1415	317	69	
Totalt antal rättsliga åtgärder					12
Anläggningar som producerar material som kommer i kontakt med livsmedel	0	0	0	0	0

Bristande efterlevnad vad gäller bestämmelserna om livsmedel								Insatser/åtgärder	
	Bristande efterlevnad som upptäckts vid offentliga kontroller							Administrativa åtgärder	Rättsliga åtgärder
	Mikrobiologiska kriterier	Bekämpningsmedel i livsmedel	Främmande ämnen i livsmedel	Restmängder av veterinärmedicinska läkemedel i livsmedel	Märkning, närings- och hälsopåståenden	Livsmedelsförbättrande medel (tillsatser, enzymer, aromer, processhjälpsmedel)	Övriga		
1.Mejeriprodukter									
2.Mejeriersättningsprodukter									
3.Fetter och oljor samt fett- och oljeemulsioner									
4.Glassvaror									
5.Frukt och grönsaker									
6.Konfektyrvaror									
7.Spannmål och spannmålsprodukter									
8.Bageriprodukter									
9.Färskt kött									
10.Malet kött, köttberedningar och maskinurbenat kött									
11.Köttprodukter									
13.Ägg och äggprodukter									
14.Socker, sirap, honung och bordssötningssmedel									
15.Salt, kryddor, soppor, såser, sallader och proteinprodukter									
16.Livsmedel för särskilda näringsändamål enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 609/2013									
17.Drycker									
18.Konsumtionsfärdiga snacks									
19.Desserter, utom produkter som omfattas av kategorierna 1, 3 och 4									
20.Kosttillskott enligt definitionen i artikel 2 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/46/EG									

Bristande efterlevnad vad gäller bestämmelserna om livsmedel							Insatser/åtgärder	
	Bristande efterlevnad som upptäckts vid offentliga kontroller							
	Mikrobiologiska kriterier	Bekämpningsmedel i livsmedel	Främmande ämnen i livsmedel	Restmängder av veterinärmedicinska läkemedel i livsmedel	Märkning, närings- och hälsopåståenden	Livsmedelsförbättrande medel (tillsatser, enzymer, aromer, processhjälpmedel)	Övriga	Administrativa åtgärder
(2), utom kosttillskott för spädbarn och småbarn								
21. Bearbetade livsmedel som inte omfattas av kategorierna 1–17, utom livsmedel för spädbarn och småbarn								
22. Övriga – livsmedel som inte omfattas av kategorierna 1 till 21								

Bristande efterlevnad av allmänna bestämmelser		Insatser/åtgärder	
Genetiskt modifierade organismer i livsmedel		Administrativa åtgärder	Rättsliga åtgärder
- otillåtna GMO	0	0	0
- märkning av GMO	3	1	0
Bestrålning	0	0	0
Nya livsmedel	28	13	0
Material som kommer i kontakt med livsmedel	1328	333	1

Bedrägligt eller vilseledande agerande

I Sverige har 450 ärenden gällande misstanke om livsmedelsbedrägerier utretts under 2020.

Fyra fall av bedrägligt eller vilseledande förfarande åtalsanmäldes under 2020 av myndigheter inom livsmedelskontrollen i Sverige. Fallen handlade om:

- Utsläppande på marknaden av livsmedel som belagts med saluförbud (mandel, 12 ton)
- Ändring av bäst före-datum, oregistrerad anläggning (kory, rökt kött, fiskinläggningar, 10 kg)
- Ekologisk märkning utan att företaget hade certifiering (te, 50 kg)
- Införsel av oförpackat kött under ohygieniska former, utan dokumentation i enlighet med förordning (EG) nr 1688/2005 (nötkött, 2070 kg)

1.7 Kommentarsfält*

Bristande efterlevnad vad gäller bestämmelserna om livsmedel

Bristande efterlevnad vad gäller bestämmelserna om livsmedel:

Eftersom Sverige inte har ett system för att samla in uppgifter om avvikelser per kategori av livsmedel kan rapportering inte göras under rubriken Bristande efterlevnad vad gäller bestämmelserna om livsmedel.

Istället redovisas kontroller och avvikelser avseende de horisontella reglerna i en bilaga, uppdelade per anläggningsskategorier. Administrativa och rättsliga åtgärder avseende de horisontella reglerna redovisas under rubriken Bristande efterlevnad från aktörer/anläggningar.

2. Avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön för livsmedels- och foderproduktion

2.1 Övergripande om graden av efterlevnad

Sverige har inte några aktörer som sätter ut genetiskt modifierade organismer för livsmedels- eller foderproduktion. Inga kontroller har gjorts inom området under 2020.

2.2 Offentlig kontroll

	Antal offentliga kontroller som utförts
Kommersiell odling av genetiskt modifierade organismer för livsmedels- och foderproduktion (del C i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/18/EG)	0
Experimentell utsättning av genetiskt modifierade organismer relaterade till livsmedel och foder (del B i direktiv 2001/18/EG)	0
Utsäde och vegetativt förökningsmaterial för livsmedels- och foderproduktion	0

2.3 Kommentarsfält*

2.4 Bristande efterlevnad

	Upptäckts vid offentliga kontroller	Insatser/åtgärder	
		Administrativa åtgärder	Rättsliga åtgärder
1. Kommersiell GMO-odling för livsmedels- och foderproduktion	0	0	
2. Experimentell utsättning av genetiskt modifierade organismer relaterade till livsmedel och foder	0	0	
3. Utsäde och vegetativt förökningsmaterial för livsmedels- och foderproduktion	0	0	
3.1 Icke godkända genetiskt modifierade organismer i utsäde och vegetativt förökningsmaterial	0	0	

	Upptäckts vid offentliga kontroller	Insatser/åtgärder	
		Administrativa åtgärder	Rättsliga åtgärder
3.2Märkning av genetiskt modifierade organismer i utsäde och vegetativt förökningsmaterial	0	0	
Totalt antal rättsliga åtgärder			0

Bedrägligt eller vilseledande agerande

Inga fall av bedrägligt eller vilseledande agerande har misstänkts eller konstaterats.

2.5 Kommentarsfält*

3. Foder och fodersäkerhet, i alla produktions-, bearbetnings- och distributionsled, samt användning av foder, inklusive bestämmelser för att säkerställa god handelssed och skydda konsumenthälsa, konsumentskydd och konsumentinformation

3.1 Övergripande om graden av efterlevnad

Utifrån resultaten i genomförd kontroll under 2020 bedöms regelefterlevnaden överlag vara god inom foderområdet i Sverige, men det finns delar där regelefterlevnaden kan förbättras.

Under 2019 avslutades ett projekt om nationell kontrollplanering i foder och livsmedelskontrollen i primärproduktionen. Projektet genomfördes gemensamt av Jordbruksverket, länsstyrelserna och Livsmedelsverket med syftet att säkerställa en riskbaserad kontroll nationellt av alla branscher i primärproduktionen. Den nationella kontrollplaneringen innebar för foderkontrollen 2020 att det var betydligt fler planerade foderkontrollerna i primärproduktionen jämfört med tidigare år. På grund av framförallt pandemin fick många planerade kontroller i primärproduktionen dock prioriteras bort. Länsstyrelserna prioriterade i huvudsak bort tvärvillkorskontroller vilka var betydligt färre inom foderområdet än tidigare år. Totalt genomfördes ett liknande antal foderkontroller som tidigare år i primärproduktionen.

För kontrollen av andra foderföretagare än primärproducenter prioriterades en (1) planerad kontroll bort. Detta är färre bortprioriterade kontroller än tidigare år. En huvudsaklig anledning till att kontrollmyndigheten kunde genomföra så stor del av planerad kontroll trots pandemiutbrottet var att framförallt uppföljande kontroller i stor utsträckning kunde genomföras digitalt under året.

Totalt genomfördes drygt 1 000 kontroller på foderområdet under 2020, vilket är ungefär på samma nivå som tidigare år.

I primärproduktionen är andelen kontroller med avvikelser ungefär samma som 2019 men antalet avvikelser är fler än tidigare år. I andra verksamhetstyper utanför primärproduktionen var antalet avvikelser och antal anläggningar med avvikelser fler än 2019, men samtidigt färre än tidigare år före 2019.

Kontrollmyndigheterna observerar fall av bristande efterlevnad vid en förhållandevis stor andel kontroller, men det rör sig huvudsakligen om enklare avvikelser som observeras och avvikelserna åtgärdas vanligen genom att kontrollmyndigheterna påtalar bristerna för verksamhetsutövaren som åtgärdar dem. Kontrollmyndigheterna följer sedan upp vid uppföljande kontroller att brister har åtgärdats. Under året har kontrollmyndigheterna totalt använt sju förelägganden för att avvikelser ska åtgärdas: två förelägganden i primärproduktionen samt fem förelägganden utanför primärproduktionen, men två av dessa fem förelägganden gällde avvikelser som observerats i kontroller tidigare år. Inom primärproduktionen har kontrollmyndigheterna beslutat om tre sanktionsavgifter för brister i foderföretagares journalföring. Det gjordes inga åtalsanmälningar inom foderkontrollen under 2020.

Vid kontrollen av primärproducenter observerades ingen avvikelse som kontrollmyndigheterna bedömde som allvarlig under 2020. Vid kontrollen för andra än primärproducenter observerades fem avvikelser som kontrollmyndigheten bedömde som allvarliga, men kontrollmyndigheten bedömde inte att det fanns risk för osäkert foder vid någon av dessa avvikelser.

3.2 Offentlig kontroll

Per anläggning	Antal anläggningar	Antal offentliga kontroller som utförts
Anläggningar som är godkända i enlighet med artikel 10 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005(10)	10	18
<i>Primärproducenter som godkänts i enlighet med artikel 10 i förordning (EG) nr 183/2005*</i>	84	2
Anläggningar som är registrerade i enlighet med artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005, med undantag för primärproduktion	2024	259
Aktörer (jordbrukare) som använder foder	22324	645
Aktörer som tillverkar och/eller handlar med foderläkemedel	17	20

Enligt allmän bestämmelse	Antal offentliga kontroller som utförts
Märkning av foder	836
Fodrets spårbarhet	271
Fodertillsatser (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1831/2003)	65
Främmande ämnen och produkter i djurfoder (artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/32/EG)	205
Förbjudna råvaror i foder (bilaga III till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2009)	11
Foderläkemedel (rådets direktiv 90/167/EEG)	0
Bekämpningsmedel i foder	4
Genetiskt modifierade organismer i foder	361

3.3 Kommentarsfält*

Jordbruksverket har fram till årsskiftet 2020/2021 ansvarat för foderföretagarregistret. Inför 2021 har foderföretagarregistret för primärproducenter lämnats över till länsstyrelsen som nu hanterar foderföretagarregistret i samma system och på samma sätt som deras befintliga register för livsmedelsanläggningar i primärproduktionen. Aktörer som använder foder har inte framgått tydligt i

Jordbruksverkets register men kommer framöver att göra det i länsstyrelsens register. Siffran för aktörer som använder foder är antalet livsmedelanläggningar som har djur och som var del i populationen för kontrollurvalet 2020 i länsstyrelsens register. Som följd av registerflytten förväntar vi oss att siffran över aktörer som använder foder kan komma att förändras under de närmaste kommande åren som följd av effektivare förvaltning av registret.

Siffrorna i tabell 3.2 inkluderar foderkontroller av primärproducenter som har gjorts utifrån tvärvillkorsurvalet, det vill säga kontrollerna rapporteras på samma sätt som i tidigare års rapporter.

3.4 Bristande efterlevnad

Per anläggning				Insatser/åtgärder	
	Upptäckts vid offentliga kontroller	Totalt antal kontrollerade anläggningar	Antal kontrollerade anläggningar där bristande efterlevnad upptäcktes	Administrativa åtgärder	Rättsliga åtgärder
Anläggningar som är godkända i enlighet med artikel 10 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005	1	9	1	0	
<i>Primärproducenter som godkänts i enlighet med artikel 10 i förordning (EG) nr 183/2005*</i>	2	2	1	0	
Anläggningar som är registrerade i enlighet med artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005, med undantag för primärproduktion	143	244	143	4	
Aktörer (jordbrukare) som använder foder	0	0	0	0	
Aktörer som tillverkar och/eller handlar med foderläkemedel	1	11	1	0	
Totalt antal rättsliga åtgärder					0

Enligt allmän bestämmelse	Antal upptäckta fall av bristande efterlevnad	Administrativa åtgärder	Rättsliga åtgärder
Bristande produktöverensstämmelse Märkning/spårbarhet gällande foder som har släppts ut eller ska släppas ut på marknaden	30	0	
Bristande produktöverensstämmelse: Fodersäkerheten gällande foder som har släppts ut eller ska släppas ut på marknaden	13	1	
Fodertillsatser (förordning (EG) nr 1831/2003)	1	1	
Främmande ämnen i foder (artikel 2 i direktiv 2002/32/EG)	12	1	
Förbjudna råvaror i foder (bilaga III till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2009)	1	1	
Foderläkemedel (rådets direktiv 90/167/EEG)	0	0	
Bekämpningsmedel i foder	30	0	
Icke-godkända genetiskt modifierade organismer i foder	13	1	
Märkning av GMO i foder	1	1	
Totalt antal rättsliga åtgärder			0

Bedrägligt eller vilseledande agerande

Inga fall av bedrägligt eller vilseledande förfarande har konstaterats under året.

3.5 Kommentarsfält*

För aktörer (jordbrukare) som använder foder har Sverige inte haft möjlighet att sortera fram och sammanställa uppgifter för kontroller 2020. Arbete pågår för att kunna rapportera uppgifterna från och med rapporteringen avseende 2021.

4. Djurhälsokrav

4.1 Övergripande om graden av efterlevnad

Utifrån resultaten av genomförd kontroll under 2020 bedöms regelefterlevnaden överlag vara god inom djurhälsoområdet i Sverige, men det finns områden där regelefterlevnaden kan förbättras.

Trots rådande omständigheter under pandemin har kontrollmyndigheterna genomfört huvuddelen av planerad offentlig kontroll. I kontrollen av identifiering och registrering av nötkreatur respektive får och getter genomfördes färre kontroller jämfört med tidigare år. Antalet kontrollerade nötkreatur minskade också jämfört med tidigare år, men antalet kontrollerade får och getter ökade med nästan tio procent i jämförelse med 2019. Minskningen i antalet kontroller förklaras av att kontrollfrekvensen i kontrollen av stödutbetalningar minskade som följd av kommissionens beslut den 16 april 2020 om lättnader för lantbruket på grund av pågående pandemin, vilket också resulterade i färre kontroller av registrering och identifiering.

I vissa delar av djurhälsoområdet har det under de senaste åren genomförts förändringar i kontrollsystemet och det har utsetts ny behörig myndighet med ansvar för att utföra kontrollen (i kontroller av sperma- samt embryoverksamheter, se även kommentarsfält 4.3 samt 4.5). En följd av förändringen och den nystartade kontrollverksamheten hos Jordbruksverket under 2020 var att alla anläggningar inte kontrollerades enligt fastställd kontrollfrekvens. Dock planeras samtliga kontroller att genomföras enligt kontrollplanen under 2021 i de aktuella delarna i området. Som följd av förändringen i kontrollsystemet är det svårt att göra jämförelser med tidigare år i dessa delar av området.

I de delar av djurhälsoområdet där det finns jämförbara siffror från tidigare år ligger antalet kontroller ungefär på liknande nivå som föregående år, med undantag för i kontrollen av registrering och identifiering, se ovan. Totalt genomfördes det färre kontroller inom området under 2020 jämfört med 2019, men överlag var antalet kontroller ändå på en liknande nivå 2020 som 2019. Pandemin är en huvudsaklig orsak till att antalet kontroller totalt sett var något färre 2020.

Det påträffas totalt sett förhållandevis få fall av bristande efterlevnad i den offentliga kontrollen inom området. I kontrollen av registrering och identifiering av nötkreatur respektive får och getter har det varit betydligt färre fall av bristande efterlevnad under året jämfört med tidigare år men detta förklaras till stor del av att det också har genomförts färre kontroller, se ovan. I jämförelse med tidigare år var emellertid andelen kontroller med fall av bristande efterlevnad också lägre i kontrollen av registrering och identifiering jämfört med tidigare år. I övriga delar av djurhälsoområdet där det finns jämförbara siffror från tidigare år ligger antalet fall av bristande efterlevnad på liknande nivå som föregående år. Det har inte konstaterats några allvarliga avvikelser mot lagstiftningen där det enligt kontrollmyndigheternas bedömning har varit risk för allvarliga brister i livsmedelsproduktionen och risk för osäkra livsmedel.

De flesta fallen av bristande efterlevnad åtgärdas genom att kontrollmyndigheterna kommunicerar observerade brister till verksamhetsutövaren, och kontrollmyndigheterna följer sedan upp att observerade brister har åtgärdats vid uppföljande kontroller. Det är förhållandevis sällan som myndigheterna behöver vidta ytterligare åtgärder för att bristande efterlevnad ska åtgärdas.

4.2 Offentlig kontroll

	Antal gårdar/ anläggningar	Antal offentliga kontroller som utförts	Antal registrerade djur	Antal kontrollerade djur
Identifiering och registrering av nötkreatur	17456	767	1435276	81290
Identifiering och registrering av får och getter	22129	707	417218	49039
Godkända uppsamlingsplatser (nötkreatur, får, getter, svin, hästdjur)	0	0		
Godkända handlare (nötkreatur, får, getter, svin, hästdjur)	0	0		
Kontrollstationer (rådets förordning (EG) nr 1255/97)	0	0		
Godkända organ, institut och centrum (rådets direktiv 92/65/EEG)	0	0		
Anläggningar som godkänts för handel med fjäderfä och kläckningsägg inom EU	103	250		
Karantänanläggningar för fåglar	0	0		
Godkända vattenbruksanläggningar	274	154		
Godkända bearbetningsanläggningar för vattenbruksdjur	118	0		
Spermasamlingsstationer	20	16		
- <i>Nötkreatur*</i>	1	2		
- <i>Svin*</i>	2	1		
- <i>Får och getter*</i>	1	1		
- <i>Hästdjur*</i>	16	12		
Spermalagringsstationer	19	6		
- <i>Nötkreatur*</i>	13	3		
- <i>Får och getter*</i>	2	1		
- <i>Hästdjur*</i>	4	2		
Embryosamlings- och embryoproduktionsgrupper	10	3		
- <i>Nötkreatur*</i>	9	2		
- <i>Svin*</i>	0	0		

	Antal gårdar/ anläggningar	Antal offentliga kontroller som utförts	Antal registrerade djur	Antal kontrollerade djur
- <i>Får och getter*</i>	1	1		
- <i>Hästdjur*</i>	0	0		

4.3 Kommentarsfält*

För flera rader i tabell 4.2 har Sverige inte haft möjlighet att ta fram dessa uppgifter för kontrollen år 2020. Under rapporteringsperioden har det varit flera utbrott av djursjukdomar i Sverige vilket har begränsat våra resurser för att ta fram uppgifter till rapporteringen inom djurhälsoområdet. Uppgifterna kommer kunna rapporteras för kommande år.

Detta gäller exempelvis kontroll av godkända bearbetningsanläggningar för vattenbruksdjur. Sådana kontroller har genomförts med Sverige har inte kunnat ta fram och sammanställa de efterfrågade uppgifterna för 2020..

Statistiken över kontroller av sperma- och embryo- insamling, lagring och produktion inkluderar endast de anläggningar som har handel inom EU, så kallade EU-godkända anläggningar. I Sveriges rapporter tidigare år har statistiken även innefattat nationella verksamheter (dvs. även verksamheter som inte är EU-godkända) vilket medför att det antal genomförda kontroller som rapporteras för 2020 är betydligt lägre jämfört med tidigare år. 2020 var första året som Jordbruksverket var behörig myndighet med kontrollansvar för EU-stationerna bland sperma- och embryoverksamheter.

4.4 Bristande efterlevnad

Identifiering och registrering av nötkreatur							
Antal gårdar/ anläggningar med bristande efterlevnad	Administra- tiva åtgärder	Begränsningar vad gäller förflyttning av enskilda djur		Begränsningar vad gäller förflyttning av enskilda djur		Destruktion av djur	
		Berörda djur	Berörda jordbruk sföretag	Berörda djur	Berörda jordbruks- företag	Berörda djur	Berörda jordbruk sföretag
357	16	82	4	879	10	49017	0

	Antal gårdar/ anläggningar med bristande efterlevnad	Administrativa åtgärder	Rättsliga åtgärder
Identifiering och registrering av får och getter	179	20	
Godkända uppsamlingsplatser (nötkreatur, får, getter, svin, hästdjur)	0	0	
Godkända handlare (nötkreatur, får, getter, svin, hästdjur)	0	0	
Kontrollstationer (rådets förordning (EG) nr 1255/97)	0	0	
Godkända organ, institut och centrum (rådets direktiv 92/65/EEG)	0	0	
Anläggningar som godkänts för handel med fjäderfä och kläckningsägg inom EU	0	0	
Karantänanläggningar för fåglar	0	0	
Godkända vattenbruksanläggningar	0	0	
Godkända bearbetningsanläggningar för vattenbruksdjur	0	0	
Spermasamlingsstationer	3	3	
- <i>Nötkreatur*</i>	0	0	
- <i>Svin*</i>	0	0	
- <i>Får och getter*</i>	0	0	

	Antal gårdar/ anläggningar med bristande efterlevnad	Administrativa åtgärder	Rättsliga åtgärder
- <i>Hästdjur*</i>	3	3	
Spermialagringsstationer	2	2	
- <i>Nötkreatur*</i>	1	1	
- <i>Får och getter*</i>	1	1	
- <i>Hästdjur*</i>	0	0	
Embryosamlings- och embryoproduktionsgrupper	0	0	
- <i>Nötkreatur*</i>	0	0	
- <i>Svin*</i>	0	0	
- <i>Får och getter*</i>	0	0	
- <i>Hästdjur*</i>	0	0	
Totalt antal rättsliga åtgärder			0

Bedrägligt eller vilseledande agerande

Inga fall av bedrägligt eller vilseledande agerande har upptäckts under året.

4.5 Kommentarsfält*

Inom administrativa åtgärder har vi i tabell 4.4 även räknat med de fall där kontrollmyndigheten har kommunicerat konstaterade avvikelser i kontrollrapport till verksamhetsutövaren (om kontrollmyndigheten konstaterar bristande efterlevnad till lagstiftningen kommuniceras alltid dessa brister i kontrollrapport till verksamhetsutövaren), samt även räknat med uppföljande kontroller. Till administrativa åtgärder har vi i denna tabell därmed inte bara räknat in de fall där kontrollmyndigheten har använt förelägganden.

Samma kommentarer avseende tillgänglighet till data som redovisades i kommentarsfält 4.3 avseende uppgifterna i tabell 4.2 gäller även för motsvarande uppgifter i tabell 4.4.

5. Förebyggande och minimering av risker som animaliska biprodukter och framställda produkter utgör för människors och djurs hälsa

5.1 Övergripande slutsats om graden av efterlevnad

Utifrån resultaten i genomförd kontroll under 2020 bedöms regelefterlevnaden överlag vara god inom området animaliska biprodukter i Sverige, men det finns delar där regelefterlevnaden kan förbättras.

Den samlade bedömningen är att kontrollen inom området generellt sett är riskbaserad. Det görs t.ex. kontroll av korrekt märkning och spårbarhet på produkter som definieras som animaliska biprodukter för att säkerställa rätt information och märkning som kan vara avgörande för konsumenterna. Kontrollen bedöms generellt ligga på en liknande kvalitet över tid sett över de senaste åren.

Myndigheterna följer upp att de som arbetar med animaliska biprodukter har relevanta kunskaper och utbildning. Utförda kontroller och förmedlade kontrollresultat hjälper företagen att identifiera brister och förbättra säkerheten för foder och livsmedel. Kontroll av animaliska biprodukter bör göras på plats och då lämpar sig inspektion och revision väl, men på grund av den rådande pandemin har många kontroller istället utförts digitalt.

Överlag är regelefterlevnaden på liknande nivå som tidigare år med ungefär samma andel kontroller med bristande efterlevnad som de närmaste föregående åren.

Det är fyra olika typer av kontrollmyndigheter som kontrollerar animaliska biprodukter i Sverige.

En av kontrollmyndigheterna (Livsmedelsverket) arbetar med en flerårig kontrollplanering där det enligt plan skulle genomföras ett betydligt större antal kontroller av animaliska biprodukter under 2020 jämfört med de föregående åren 2019 och 2018. Myndigheten genomförde därför betydligt fler kontroller under året jämfört med de två föregående åren. Enligt den fleråriga kontrollplaneringen kontrollerade myndigheten animaliska biprodukter även vid icke-köttanläggningar (vilket var en skillnad mot föregående år). Myndigheten har rapporterat fler kontroller med bristande efterlevnad jämfört med tidigare år men det totala antalet kontroller var också fler under 2020 jämfört med tidigare år. Andelen kontroller där bristande efterlevnad konstaterades var liknande som tidigare år.

Ytterligare en av kontrollmyndigheterna (Jordbruksverket) genomförde flera kontroller under 2020 jämfört med de föregående åren 2017-2019. Myndigheten genomförde fler kontroller än planerat under 2020. En anledning till att myndigheten kunde genomföra många kontroller trots den pågående pandemin var att man i högre grad använde sig av digitala kontroller under året. Andelen kontroller där myndigheten har konstaterat bristande efterlevnad är något högre än tidigare år.

Kontrollmyndigheten fick även använda sig av fler förelägganden, sex stycken, jämfört med tidigare år för att förmå verksamhetsutövare att åtgärda avvikelser.

Även de regionala kontrollmyndigheterna (länsstyrelserna) genomförde fler kontroller under 2020 jämfört med 2019, men mer än hälften av de genomförda kontrollerna var uppföljande (dvs. oplanerade) kontroller. Totalt sett genomförde de regionala kontrollmyndigheterna knappt hälften av sina planerade kontroller av animaliska biprodukter under 2020. Den huvudsakliga anledningen till att man inte kunde genomföra planerade kontroller var resursbrist. Andelen kontroller med konstaterade fall av bristande efterlevnad var något lägre hos de regionala kontrollmyndigheterna under 2020 jämfört med 2019, men ställt i proportion till antal kontroller var det fler avvikelser per kontroll under 2020 och 2019 jämfört med 2018. Under 2020 har de regionala kontrollmyndigheterna gjort en åtalsanmälan för att sanktionera bristande efterlevnad på området. Under 2019 och 2018 gjorde de inga åtalsanmälningar på området.

De kommunala kontrollmyndigheterna (kommunerna) har rapporterat färre genomförda kontroller 2020 jämfört med tidigare år. Minskningen i antal genomförda kontroller är förhållandevis stor. De kommunala kontrollmyndigheterna fick under 2020 kraftigt utökat tillsynsansvar med anledning av ny pandemilagstiftning i Sverige. Detta har påverkat tillgången till resurser för kontroll av animaliska biprodukter och kan därför till stor del förklara minskningen i genomförda kontroller. Andelen kontroller där det konstaterats bristande efterlevnad är på liknande nivå som tidigare år. De kommunala kontrollmyndigheterna har även använt sig av åtgärder som förelägganden och åtalsanmälningar vid bristande efterlevnad i liknande utsträckning som tidigare år.

5.2 Offentlig kontroll

Per anläggning/fabrik	Antal anläggningar/fabriker	Antal offentliga kontroller som utförts
Anläggningar eller fabriker som är godkända i enlighet med artikel 24 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009	522	137
Anläggningar eller fabriker som godkänts i enlighet med artikel 23 i förordning (EG) nr 1069/2009	621	75

Enligt allmän bestämmelse	Antal offentliga kontroller som utförts
Animaliska biprodukters och/eller därav framställda produkters märkning och spårbarhet	3924

5.3 Kommentarsfält*

Tidigare år har rapporterade kontroller inte sorterats och sammanställts på detta sätt varför det inte är möjligt att göra jämförande analyser med tidigare år.

Det kvarstår en del arbete med att förfina inrapporteringen till att kunna rapportera enligt den uppdelning som görs i tabell 5.2. Under kommande år kan det därför ske förändringar i data på grund

av att rapporteringen har förfinats, snarare än att skillnaderna i data beror på skillnader i utförd kontroll.

5.4 Bristande efterlevnad

Per anläggning/fabrik	Upptäckts vid offentliga kontroller	Totalt antal kontrollerade anläggningar/fabriker*	Antal kontrollerade anläggningar/fabriker där bristande efterlevnad upptäcktes*	Administrativa åtgärder	Rättsliga åtgärder
Anläggningar eller fabriker som är godkända i enlighet med artikel 24 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009	53	65	8	24	2
Anläggningar eller fabriker som godkänts i enlighet med artikel 23 i förordning (EG) nr 1069/2009	32	0	9	8	

Enligt allmän bestämmelse	Antal upptäckta fall av bristande efterlevnad	Administrativa åtgärder	Rättsliga åtgärder
Bristande produktöverensstämmelse: Animaliska biprodukters/framställda produkters märkning och spårbarhet:	144	2	9
Bristande produktöverensstämmelse: Animaliska biprodukters/framställda produkters säkerhet:	167	10	

Bedrägligt eller vilseledande agerande

Kontrollmyndigheterna har inte rapporterat några fall av bristande efterlevnad som enligt deras bedömning kan förklaras av bedrägligt eller vilseledande agerande.

5.5 Kommentarsfält*

Tidigare år har data inte sammanställts och sorterats på detta sätt vilket medför att det inte är möjligt att göra jämförande analyser med uppgifter från tidigare år.

I administrativa åtgärder ingår huvudsakligen förelägganden samt även några uppföljande kontroller. Kontrollmyndigheterna kommunicerar alltid konstaterade fall av bristande efterlevnad till verksamhetsutövare genom kontrollrapport, dessa är inte redovisade under administrativa åtgärder. Till kommande år kan rapporteringen av dessa uppgifter komma att förfinas.

I siffrorna för anläggningar eller fabriker som godkänts i enlighet med artikel 23 i förordningen (EG) nr 1069/2009 ingår transportörer av animaliska biprodukter eftersom transportörerna kommer in under artikel 23.

6. Djurskyddskrav

6.1 Övergripande slutsats om graden av efterlevnad

Utifrån resultaten i genomförd kontroll under 2020 bedöms regelefterlevnaden överlag vara god inom djurskyddsområdet i Sverige, men det finns delar där regelefterlevnaden kan förbättras.

Länsstyrelserna hittar brister vid cirka 40-50 procent av de riskbaserade kontrollerna. Under 2020 gjordes drygt 4 000 riskbaserade kontroller. Det är en stor variation i allvarligheten i de konstaterade bristerna. Det görs även ett stort antal uppföljande kontroller för att verifiera att olika brister har rättats till.

Under 2020 fattade länsstyrelserna totalt sett beslut om administrativa åtgärder enligt följande:

- Djurförbud: 275 stycken som omfattade förbud att ha samtliga djurslag, eller enbart hovbärande eller klövbärande djur.
- Omhändertagande av djur: 191 stycken som omfattade lantbrukets djur, hästar och övriga djur.
- Föreläggande om att vidta åtgärder: 1 470 stycken. Här ingår även sällskapsdjur eftersom vi i dagsläget inte har statistiken så specificerad.

Det varierar mellan djurslag vilka avvikelser som var vanligast förekommande under året. Vid kontroller av nötkreatur var den vanligaste avvikelsen att nötkreaturen inte hålls tillfredsställande rena, följt av brister vad gäller kalvgömmor för kalvar upp till tre månaders ålder i lösdriftsstallar för amkor eller dikor. Vid kontroller av grisar var de vanligaste bristerna att liggytor inte hålls rena och torra samt att de inte är anpassade efter djurslag, följt av brister som rör kraven på ströets kvalitet samt användningen av strö. Vid kontroller av värphöns var den vanligaste bristen att höns för äggproduktion i inredda burar inte har tillgång till ströbad minst fem timmar per dygn under den aktiva perioden. Denna punkt kontrollerades emellertid förhållandevis få gånger under året. Näst vanligast var brister som gällde att kraven i antal höns per kvadratmeter i flervåningssystem inte var uppfyllda. Vid kontroller av får gällde den vanligaste avvikelsen under året kravet att det ska finnas journaler för minst fem år tillbaka över djur som behandlats med karensbelagda läkemedel och journaler över antalet dödsfall i besättningen. Den näst vanligaste avvikelsen var att kraven på betesmarker, rastgårdar, markytor, drivningsvägar och drivning, rörelsefrihet samt stängsel inte var uppfyllda, följt av att fårens hull inte var godtagbart. Vid kontroller av hästar var de vanligaste avvikelserna under året brister i att kraven på att inredningens utformning avseende skaderisker etc. inte är uppfyllda samt att kraven för hållande av utgångsdjur inte är uppfyllda.

Länsstyrelserna bedömer att det ofta är flera olika faktorer som är orsaker till bristerna. Det kan exempelvis vara kunskapsbrist hos verksamhetsutövare om reglerna och om djurens behov. Samma byggnader kan till exempel ha använts under lång tid och djurhållaren har inte uppmärksammat ändrade regler. Ekonomiska resurser kan också vara en faktor som i vissa fall begränsar nödvändiga investeringar och även påverkar aspekter som veterinärbesök och skötsel av djuren. Tids- och resursbrist anges också som orsaker till brister.

6.2 Djurskydd på jordbruksföretag (rådets direktiv 98/58/EG)

Djur som hålls för animalieproduktion (djurkategori)	Antal produktionsanläggningar	Antal offentliga kontroller som utförts	Bristande efterlevnad	Insatser/Åtgärder	
			Antal kontrollerade produktionsanläggningar där bristande efterlevnad upptäcktes	Administrativa åtgärder	Rättsliga åtgärder
Svin (enligt definitionen i rådets direktiv 2008/120/EG)	7 622	359	0	0	142
Värphöns (enligt definitionen i rådets direktiv 1999/74/EG)	714	43	0	0	
Kycklingar (enligt definitionen i rådets direktiv 2007/43/EG)	351	21	0	0	
Kalvar (enligt definitionen i rådets direktiv 2008/119/EG)	0	0	0	0	
Annat (specificera)					
- Nötkreatur	36 224	2 922	0	0	
- Får	27 922	1 168	0	0	
- Getter	6 976	158	0	0	
- Slaktkycklingar	351	21	0	0	

6.3 Plan med analys och åtgärder för djurskydd på jordbruksföretagen

Under de senaste åren har olika åtgärder gjorts för att utveckla djurskyddskontrollen. Exempelvis ett långsiktigt kalibreringsarbete som Jordbruksverket driver för att stärka samsynen kring djurskyddslagstiftningen mellan länsstyrelser, veterinärer, branschorganisationer och djurägare. Syftet är bland annat att identifiera områden där det ofta finns brister. Orsakerna till bristerna kan då analyseras och bedömning göras av vilka åtgärder som anses lämpliga för att förebygga eller minska fallen av bristande efterlevnad. Exempel på åtgärder är information, tydligare regler samt tydligare vägledning om hur reglerna bör tillämpas. Länsstyrelserna arbetar även förbyggande med samarbete samt information om djurvälstånd och regler om djurhållning till djurägare, branscher och veterinärer.

6.4 Djurskydd under transport (rådets förordning (EG) nr 1/2005)

Skydd av djur under transport (per art)	Antal offentliga kontroller som utförts	Antal och kategori av bristande efterlevnad						Insatser/Åtgärder	
		1. Djurens Skick	2. Transport-metoder, tillgängligt utrymme, höjd	3. Transport-medel	4. Vatten, foder, restider och viloperioder	5. Handlingar	6. Annat	Administrativa åtgärder	Rättsliga åtgärder
Nöt-kreatur	16	0	1	2	0	3	8	0	7
Svin	33	1	7	9	8	14	32	0	
Får och getter	5	0	0	2	0	1	2	0	
Häst-djur	24	0	0	0	0	7	27	0	
Fjäder-fä	34	0	7	7	4	36	15	0	
Annat	0	0	0	0	0	0	0	0	

6.5 Plan med analys och åtgärder för djurskydd under transport

- Information och kunskapsspridning till enskilda transportörer.
- Ytterligare likriktning och samarbete mellan länsstyrelserna.
- Fortsatt samarbete med Polismyndigheten och Tullverket.
- Djurskyddsmöten med slakteriföretagen, Livsmedelsverket och åkeribranschen med transportörer.
- Projekt med olika fokus, exempelvis smuggling av hundar.

Fortsatt arbete med kontroller utmed vägar, på lantbruk och slakterier eftersom mer frekventa kontroller visar sig ha en god förebyggande effekt.

6.6 Djurskydd vid tidpunkten för avlivning (rådets förordning (EG) nr 1099/2009)

Under 2020 gjorde länsstyrelserna 37 kontroller på slakterier vilket är viss minskning jämfört med tidigare år. Under de senaste åren har antalet kontroller varit 44 (2019) respektive 71 stycken (2018).

I Livsmedelsverkets djurskyddskontroller på slakterier observerades avvikelser i totalt 385 av de 1 672 genomförda kontrollerna under 2020. Andelen kontroller med avvikelser är därmed på liknande nivå som tidigare år vid myndighetens kontroller på slakterier.

Både Livsmedelsverkets och länsstyrelsens kontroller visar att det förekommer brister vid de mest kritiska momenten, dvs. vid bedövning och avlivning. Utöver detta ses höga andelar brister vad gäller de standardrutiner som slakterierna ska ha och som beskriver hur samtliga moment i processen ska gå till. Förhoppningen är dock att de vägledningar för god praxis som är under framtagande ska bidra till att minska andelen brister på detta område.

6.7 Kommentarsfält*

I tabell 6.2 anges de kontroller som genomförts på respektive djurslag. I dagsläget har Sverige inte tillgång till siffror för antalet produktionsanläggningar där bristande efterlevnad upptäcktes, och inte heller administrativa åtgärder sorterat på enskilda djurslag enligt den sortering som efterfrågas i rapporteringen.

Kontrollmyndigheterna ställer krav för att brister i djurskyddet ska rättas till. Länsstyrelserna använder de åtgärder som djurskyddslagstiftningen anger för att lagstiftningen ska efterlevas. Dessa åtgärder är förelägganden, omhändertaganden, djurförbud och åtalsanmälningar. De vanligaste åtgärderna är påpekanden i kontrollrapporter där djurhållaren frivilligt kan åta sig att åtgärda bristerna inom en viss tid.

7. Skyddsåtgärder mot växtskadegörare

7.1 Övergripande om graden av efterlevnad

Utifrån resultaten i genomförd kontroll under 2020 bedöms regelefterlevnaden överlag vara god inom området växtskadegörare i Sverige, men det finns delar där regelefterlevnaden kan förbättras.

Sverige har haft två mål under kontrollåret:

- Företagare har förståelse för kontrollsystemet. Intressenter inom export och import har förståelse och förtroende för systemet
- Vi förebygger spridning av och bekämpar växtskadegörare genom ett gemensamt ansvar för kontrollen.

Under 2020 var många regler nya för kontrollobjekten. Det gäller både växtpass och ISPM 15. En stor del av de avvikelser som observeras vid kontroll av växtpass beror på brister i dokumentationen. För ISPM15 beror en stor del av avvikelserna på att det kommit nya dokumentationskrav för spårbarhet.

Aktörer som har tillstånd att utfärda växtpass samt aktörer inom virkesindustrin, som har tillstånd att märka med ISPM15, kontrolleras årligen. Kontrollfrekvensen är styrd på EU-nivå.

Träemballage i användning rapporteras vid import i Traces. Totala data för kontrollen (inklusive kontroll som inte sker vid import) är:

- 1376 kontrollerade enheter träemballage från tredjeland exklusive kontroller enligt beslut (EU) 2018/1137
- 37 kontrollerade sändningar enligt beslut (EU) 2018/1137
- 134 kontrollerade enheter träemballage från avgränsade områden inom EU

Vid kontroll av ISPM15 har det gjorts uppföljande kontroller efter föreläggande till företagen att åtgärda något efter kontroll. Dessa fel innefattar bristande/felaktig dokumentation, brister gällande kalibrering av mätutrustning, brister vid reparation och bristande märkning.

Vägledande och kontrollerande del av Jordbruksverket samverkar för att få en så bra och effektiv kontroll som möjligt.

Kontrollplanen har i stort i sin helhet följts. I och med situationen med Covid-19 har vissa kontroller fått planeras om. Dessa har genomförts som digitala kontroller istället för fysiskt kontrollbesök.

7.2 Offentlig kontroll

	Antal aktörer	Antal offentliga kontroller som utförts
Aktörer som har tillstånd att utfärda växtpass	258	257

	Antal aktörer	Antal offentliga kontroller som utförts
Aktörer som får anbringa märkningen (träemballage, trä eller andra föremål)	697	697

7.3 Kommentarsfält*

7.4 Bristande efterlevnad

	Upptäckts vid offentliga kontroller	Totalt antal kontrollerade aktörer	Antal kontrollerade aktörer där <i>bristande efterlevnad upptäcktes*</i>	Insatser/åtgärder	
				Administrativa åtgärder	Rättsliga åtgärder
Aktörer som har tillstånd att utfärda växtpass	0	257	52	52	0
Aktörer som får anbringa märkningen (träemballage, trä eller andra föremål)	0	697	168	168	0

Bedrägligt eller vilseledande agerande

Inga kontrollresultat visar bedrägligt eller vilseledande agerande.

8. Krav för utsläppande på marknaden och användning av växtskyddsmedel samt vad gäller hållbar användning av bekämpningsmedel, med undantag för utrustning för spridning av bekämpningsmedel

8.1 Övergripande slutsats om graden av efterlevnad

För området växtskyddsmedel är 2020 det första året för inrapportering av kontroller enligt artikel 113 i förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll - kontrollförordningen. Inrapportering av kontroller inom området har tidigare utförts enligt krav i förordning (EG) nr 1107/2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden. Inrapporteringen av data enligt kontrollförordningen motsvarar inte helt inrapporteringen från tidigare år vilket till viss del kan försvåra bedömningen av regelefterlevnad för 2020.

Inrapporterade data från lokala kontrollmyndigheter och regionala kontrollmyndigheter motsvarar en svarsfrekvens på 92 procent respektive 100 procent. Redovisade data inkluderar även kontroller från Kemikalieinspektionen.

Under 2020 kontrollerades totalt 2081 aktörer gällande utsläppande på marknaden och användning av växtskyddsmedel. Detta är något lägre än antalet kontroller under 2019 då 2870 aktörer kontrollerades.

Regelefterlevnaden hos registreringsinnehavare visar ingen märkbar skillnad mellan 2019 och 2020. Efterlevnaden avseende kravet om godkännande är generellt mycket god, vilket redovisas i en nyss utgiven tillsynsrapport, se länk nedan.

Få brister bland växtskyddsmedel vid Kemikalieinspektionens kontroll - Kemikalieinspektionen

Hos distributörer visar den lokala kontrollen en ökning av andelen brister under 2020. Förutsättningarna för att utvärdera data i distributionsledet är något begränsade då det finns ett mindre antal aktörer på den svenska marknaden, vilket leder till ett mindre antal kontroller och därmed mindre data att utgå ifrån vid bedömningen.

En viss andel av kontrollerna hos registreringsinnehavare och distributörer är oplanerade kontroller, där brister är vanligt förekommande, vilket påverkar andelen brister avsevärt då antalet aktörer är få.

När det gäller regelefterlevnaden av aktörer som använder växtskyddsmedel visar den lokala kontrollen en liten ökning av andelen brister hos användare av växtskyddsmedel under år 2020 medan den regionala kontrollen visar en minskning i andelen brister jämfört med år 2019. Mindre skillnader mellan åren är inte avgörande för en förbättrad regelefterlevnad då man kan förvänta oss en uppåtgående trend som varierar mellan vissa år men på sikt visar på en stadig ökad regelefterlevnad. Resultaten som utgör en grund för bedömningen av efterlevnaden är beroende av mängden data som utvärderingen baseras på. Det innebär att antalet kontroller behöver vara tillräckligt stor för att kunna dra slutsatser. Värt att nämna är att år 2020 utfördes ett mindre antal kontroller än år 2019.

Den större delen av 2020 års kontroller har utförts hos användare av växtskyddsmedel, vilket också gäller för tidigare år. Med hänsyn till den högre andelen brister när det gäller kontrollen för utsläppande på marknaden bedömer Kemikalieinspektionen att det framöver kan vara lämpligt att utföra ett större antal planerade kontroller hos distributörerna.

Då överträdelse av regler upptäcks vid en kontroll ställer kontrollmyndigheterna krav på att aktörerna åtgärdar bristerna. Inspektörerna använder sig av administrativa åtgärder såsom föreläggande och förbud, men brister åtgärdas ibland utan att administrativa åtgärder behöver vidtas. När kontrollmyndigheten beslutar om ett föreläggande ska det följas upp för att se om aktören har rättat sig. Kontrollmyndigheterna kan också besluta om miljöstraffavgifter eller anmäla misstanke om brott till åklagaren.

8.2 Offentlig kontroll

Om saluföring av växtskyddsmedel	Antal aktörer	Antal offentliga kontroller som utförts
Införelställen	0	0
Tillverkare/formulerare	0	0
Förpackare/återpackare/ommärkare	0	0
Distributör/grossister/deltaljister – växtskyddsmedel för yrkesmässig och privat användning	3173	68
Lagerdepåer/transportföretag/logistikföretag	0	0
Innehavare av tillstånd/parallellhandelstillstånd	77	13
Övriga	0	0

Om användning av växtskyddsmedel och hållbar användning av bekämpningsmedel	Antal aktörer	Antal offentliga kontroller som utförts
Jordbruksanvändare	0	0
<i>Sökande som omfattas av EU:s ordning för grundstöd eller landsbygdsutvecklingsprogram och som omfattas av tvärvillkorskontroller*</i>	34 736	294
<i>Jordbruksanvändare som inte omfattas av tvärvillkorskontrollerna*</i>	13 659	1467
Andra yrkesmässiga användare	0	0

Om användning av växtskyddsmedel och hållbar användning av bekämpningsmedel	Antal aktörer	Antal offentliga kontroller som utförts
- <i>Industriell användning t.ex. järnvägar, vägar*</i>	283	38
- <i>Betningsakörer*</i>	74	2
- <i>Besprutningsentreprenörer/tjänsteleverantörer*</i>	533	38
- <i>Skogsbruk*</i>	308	3
- <i>Andra områden än jordbruksmark (golfbanor/ andra allmänna områden)*</i>	1663	147
Övriga	0	0

8.3 Kommentarsfält*

Celler med värdet 0 innebär ibland avsaknad av data.

Antalet aktörer kan i vissa fall vara ett skattat värde.

Större delen av de aktörer som släpper ut växtskyddsmedel på marknaden i Sverige är registreringsinnehavare och distributörer. Antalet tillverkare inkluderas i antalet redovisade registreringsinnehavare.

De regionala kontrollmyndigheterna inrapporterar de aktörer som de ansvarar för att kontrollera, det vill säga antalet aktörer som omfattas av EU:s grundstöd eller landsbygdsutvecklingsprogram. De lokala kontrollmyndigheterna inrapporterar de aktörer som de är ansvariga för att kontrollera vilket motsvarar antalet jordbruksanvändare inom respektive kommun. Detta kan innebära en dubbelrapportering av antalet användare av jordbrukare.

8.4 Bristande efterlevnad

Om saluföring av växtskyddsmedel	Upptäckts vid offentliga kontroller	Totalt antal kontrollerade aktörer*	Antal kontrollerade aktörer där bristande efterlevnad upptäcktes*	Administrativa åtgärder	Rättsliga åtgärder
Införelställen	0	0	0	0	13
Tillverkare/formulerare	0	0	0	0	
Förpackare/återpackare/ommärkare	0	0	0	0	
Distributör/grossister/detaljister – växtskyddsmedel för yrkesmässig och privat användning	20	68	20	5	
Lagerdepåer/transportföretag/logistikföretag	0	0	0	0	
Innehavare av tillstånd/parallellhandelstillstånd	5	13	5	0	

Om saluföring av växtskyddsmedel	Upptäckts vid offentliga kontroller	Totalt antal kontrollerade aktörer*	Antal kontrollerade aktörer där bristande efterlevnad upptäcktes*	Administrativa åtgärder	Rättsliga åtgärder
Övriga	0	0	0	0	

Om användning av växtskyddsmedel och hållbar användning av bekämpningsmedel	Upptäckts vid offentliga kontroller	Totalt antal kontrollerade aktörer	Antal kontrollerade aktörer där bristande efterlevnad upptäcktes	Administrativa åtgärder	Rättsliga åtgärder
Jordbruksanvändare	0	0	0	0	0
<i>Sökande som omfattas av EU:s ordning för grundstöd eller landsbygdsutvecklingsprogram och som omfattas av tvärvillkorskontroller*</i>	27	294	27	20	0
<i>Jordbruksanvändare som inte omfattas av tvärvillkorskontrollerna *</i>	242	1467	242	105	17
Andra yrkesmässiga användare	0	0	0	0	0
<i>Industriell användning, t.ex. järnvägar, vägar*</i>	1	38	1	1	0
<i>Betningsaktörer*</i>	0	2	0	0	0
<i>Besprutningsentreprenörer/ tjänsteleverantörer*</i>	2	38	2	1	0
<i>Skogsbruk*</i>	0	3	0	0	0
<i>Andra områden än jordbruksmark (golfbanor/andra allmänna områden)*</i>	20	147	20	16	10
Övriga	0	0	0	0	0

Bedrägligt eller vilseledande agerande

I den redovisade kontrollen finns inte några fall avseende bristande efterlevnad som kan förklaras av bedrägligt eller vilseledande agerande.

8.5 Kommentarsfält*

Celler med värdet 0 innebär i de flesta fall avsaknad av data.

Siffrorna för de olika typerna av jordbruksanvändare och andra användare kan inte summeras då det i vissa fall kan förekomma dubbelrapportering.

Redovisade rättsliga åtgärder avser antal utförda åtalsanmälningar och antal beslut om miljöstraffavgifter.

Beslut om åtgärder fattas ibland året efter att kontrollen har utförts. Dagens system för insamling av uppgifter gör att dessa åtgärder kan falla bort. Det totala antalet åtgärder vid bristande efterlevnad kan alltså vara högre.

9. Ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter

9.1 Övergripande slutsats om graden av efterlevnad

Antalet ekologiska aktörer år 2020 var 8256 stycken. För flera kontrollorgan är antalet årliga inspektioner färre än antalet aktörer. Det beror på att kunder som ansluter sig sent under året inte alltid hinner få något besök, och samma sak med kunder som lämnar kontrollorganet under året.

Regelefterlevnaden bedöms överlag vara god, men för primärproducenter är det relativt vanligt med avvikelser avseende dokumentation och inom förädling är det relativt vanligt med avvikelser rörande märkning.

För ekologisk primärproduktion kan avvikelser få konsekvensen att ekologiska djur klassas om till konventionella, eller att företaget helt förlorar certifikatet för sin djurhållning. De vanligaste skälen är att djuren inte har haft tillgång till bete, att djuren har utfodrats med icke ekologiskt foder eller att icke ekologiska djur har köpts in. Tyvärr har det även år 2020 varit några ärenden som handlat om bristande djurskydd. I de fallen har företaget förlorat sin certifiering och i fyra fall stängts av från ekologisk produktion.

Inom växtodling var det få allvarigare avvikelser år 2020. I ett fall har en jordbrukare använt ett otillåtet gödselmedel och i ett annat fall fanns det en misstanke om att konventionell spannmål blandats samman med ekologisk redan på gården eftersom rutinerna för särhållning var bristfälliga.

På förädlingssidan har ett kontrollorgan påvisat att ett företag sålt konventionell saffran som ekologisk och att ett annat sålt torkade frukter som ekologiska fast detta inte kunde styrkas.

Livsmedelsverket har under året fattat 13 beslut om sanktionsavgifter på grund av utsläpp på marknaden av ekologiska produkter utan anmälan i enlighet med regelverket. Jordbruksverket har beslutat om sanktionsavgift riktad till ett företag som inte är certifierat ekologiskt, men som använde "eko" i sin marknadsföring av foder. Dessutom beslutade Jordbruksverket om fyra saluförbud för företag som hörde till samma aktör. Anledningen till besluten var allvarliga brister i djuromsorgen.

Sverige notifierade andra medlemsländer i OFIS vid tre tillfällen, samtliga på grund av fynd av otillåtna substanser i livsmedel. Sverige notifierade myndigheter i tredjeländer respektive och kontrollorgan verksamma i tredjeländ vid nio tillfällen. I fem fall berodde notifieringen på fynd av otillåtna substanser och i fyra fall saknades kontrollintyg.

Behöriga myndigheter har under året genomfört kontorsrevisioner och vittnesgranskningar på kontrollorganen. Kontrollorganens verksamhet bedöms överlag fungera tillfredsställande.

Kontrollmyndigheterna i ledet efter primärproduktion kan rapportera kontroll avseende anmälan om framställning/produktion, beredning, import eller förvaring av ekologiska produkter, som hänvisar till artikel 28 i förordning (EG) nr 834/2007, respektive ekologisk marknadskontroll i detaljhandel, som hänvisar till punkt 2 artikel 29 i förordning (EG) nr 834/2007. Dessa krav har tillsammans kontrollerats drygt 400 gånger under 2020 och avvikelser noterades i noterades i 17% procent av

fallen. Det har under året meddelats 26 förbud mot utsläppande på marknaden och 4 förelägganden på grund av överträdelser mot bestämmelserna.

9.2 Offentlig kontroll

9.3 Kommentarsfält*

Så vitt vi förstår kommer uppgifterna om offentlig kontroll och tillsyn av kontrollorgan att hämtas från OFIS. Vi bifogar dessutom ett utdrag från OFIS med denna rapport.

10. Användning och märkning av skyddade ursprungsbeteckningar, skyddade geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter

10.1 Övergripande slutsats om graden av efterlevnad

I Sverige finns 115 anläggningar som tillverkar livsmedel med skyddade ursprungsbeteckningar (SUB), skyddade geografiska beteckningar (SGB) eller garanterade traditionella specialiteter (GTS).

Under år 2020 gjordes kontroller avseende de särskilda reglerna för tillverkning och märkning av SUB, SGB respektive GTS vid 45 av anläggningarna, vilket är en liten minskning med året innan då det var 52.

Avvikelser konstaterades i 5 fall. Inga avvikelser ledde till administrativa eller rättsliga åtgärder.

Att avvikelser konstateras vid ungefär tio procent av de offentliga kontrollerna bedöms som relativt god efterlevnad.

Under 2020 genomfördes 1499 kontroller på anläggningar som släpper ut produkter på marknaden med uppgift om att livsmedlet har en skyddad beteckning, till exempel ”parmaskinka”. Bristande efterlevnad konstaterades i 268 fall och i 10 fall vidtog myndigheten administrativa åtgärder. Inga rättsliga åtgärder vidtogs inom området.

Andelen kontroller med avvikelser är alltså 18 procent och regelefterlevnaden på området bedöms vara tillfredsställande.

10.2 Offentlig kontroll

	Antal offentliga kontroller som utförts
Före utsläppande på marknaden	0
Konventionell marknad	0
Elektronisk handel	0

10.3 Kommentarsfält*

Sverige kan för 2020 inte redovisa kontroller uppdelade på före utsläppande på marknaden, konventionell handel och elektronisk handel eftersom vi inte har haft den indelningen i våra register. Totalt antal kontroller framgår av texten i fält 10.1.

10.4 Bristande efterlevnad

	Upptäckts vid offentliga kontroller	Administrativa åtgärder	Rättsliga åtgärder
Före utsläppande på marknaden	0	0	0
Konventionell marknad	0	0	
Elektronisk handel	0	0	

Bedrägligt eller vilseledande agerande

Livsmedelsverket har inga uppgifter om att bristande efterlevnad kan förklaras av bedrägligt eller vilseledande agerande.

10.5 Kommentarsfält*

Sverige kan för 2020 inte redovisa bristande efterlevnad uppdelat på före utsläppande på marknaden, konventionell marknad och elektronisk handel eftersom vi inte har haft den indelningen i våra register. För totalt antal fall av bristande efterlevnad och myndighetsåtgärder, se fält 10.1.

** De fält eller rutor som är markerade med en asterisk (*) kan medlemsstaterna välja att fylla i eller lämna tomma.*

Bilaga till område 1.

Kontroller och avvikelser avseende de horisontella reglerna

Eftersom Sverige inte samlar in uppgifter om utförda kontroller per livsmedelskategori redovisas dessa kontroller här per anläggningskategori istället. Observera att kontroller som rapporterats till Efsa, till exempel kontroller gjorda inom de så kallade provtagningsprogrammen, samt kontroller som gjorts i gränskontrollen och rapporterats i Traces, inte är med i denna sammanställning. Däremot ingår kontroller som gjorts på anläggningar för att följa upp resultatet av sådana kontroller.

Utförda kontroller

Anläggningskategori (huvudsaklig verksamhet)	Mikrobiologiska kriterier	Bekämpningsmedel i livsmedel	Främmande ämnen i livsmedel	Märkning, närings- och hälso-påståenden	Genetiskt modifierade organismer i livsmedel	Livsmedelsförbättrande medel (tillsatser, enzymer, aromer, processhjälpmedel)	Bestrålning	Kontaminering genom migration från material som är avsedda att komma i kontakt med livsmedel
Allmänna verksamhetsanläggningar (kyl- och fryshus, ompaketering och ompaketering av förpackningar, grossistmarknader, kylfartyg)	49	2	7	83	0	20	0	28
Kött från tama hov- och klövdjur	216	5	13	226	1	14	0	110
Kött från fjäderfä och hardjur	32	0	1	34	0	11	0	19
Kött av hägnat vilt	9	0	2	14	0	0	0	5
Kött av frilevande vilt	63	1	11	83	0	3	0	48
Malet kött, köttberedningar och maskinurbenat kött	28	0	3	30	0	11	0	13
Köttprodukter	201	1	17	281	1	114	0	102
Levande musslor	3	0	0	4	0	0	0	1
Fiskeriprodukter	200	1	10	213	0	66	0	84
Råmjölk, obehandlad mjölk, råmjölksbaserade produkter och mjölkprodukter	138	11	6	163	0	79	1	67
Ägg och äggprodukter	11	0	1	131	0	6	0	28
Grodslår och sniglar	0	0	0	0	0	0	0	0
Utsmält djurfett och fettgrevar	3	0	0	3	0	2	0	4

Anläggningskategori (huvudsaklig verksamhet)	Mikrobiologiska kriterier	Bekämpningsmedel i livsmedel	Främmande ämnen i livsmedel	Märkning, närings- och hälso-påståenden	Genetiskt modifierade organismer i livsmedel	Livsmedelsförbättrande medel (tillsatser, enzymer, aromer, process-hjälpmått)	Bestrålning	Kontaminering genom migration från material som är avsedda att komma i kontakt med livsmedel
Behandlade magar, blåsor och tarmar	0	0	0	0	0	0	0	0
Gelatin	0	0	0	1	0	0	0	1
Kollagen	0	0	0	0	0	0	0	0
Högförädlade produkter	0	0	0	0	0	0	0	0
Honung	0	0	0	0	0	0	0	0
Groddar	0	1	0	6	0	0	0	6
Odling av grödor	3	298	0	260	0	0	0	99
Animalieproduktion	129	100	0	398	0	0	0	44
Blandat jordbruk	0	0	0	0	0	0	0	0
Jakt	0	0	0	0	0	0	0	0
Fiske	0	0	0	1	0	0	0	0
Vattenbruk	0	0	0	21	0	0	0	10
Beredning och hållbarhetsbehandling av frukt, bär och grönsaker	0	0	0	0	0	0	0	0
Utvinning av vegetabiliska oljor och fetter	1	0	1	13	0	2	0	5
Tillverkning av kvarnprodukter och stärkelse	5	0	5	11	0	0	0	5
Tillverkning av bageri- och mjölprodukter	12	0	4	434	1	10	0	180
Annan livsmedelsframställning	73	6	19	707	2	39	0	299
Framställning av drycker	8	10	10	242	0	20	0	118
Partihandel	6	5	9	915	2	21	0	86
Detaljhandel	490	2	8	8991	7	99	0	1725
Transport och lagring	2	0	0	104	0	3	0	32
Restaurang-, catering- och barverksamhet	564	6	51	24730	1	67	0	12175
Övriga	4	3	6	1252	1	22	0	299

Avvikelser

Anläggningskategori (huvudsaklig verksamhet)	Mikrobiologiska kriterier	Bekämpningsmedel i livsmedel	Främmande ämnen i livsmedel	Märkning, näring- och hälso- påståenden	Genetiskt modifierade organismer i livsmedel	Livsmedelsförbättrande medel (tillsatser, enzymer, aromer, processhjälpmedel)	Bestrålning	Kontaminering genom migration från material som är avsedda att komma i kontakt med livsmedel
Allmänna verksamhetsanläggningar (kyl- och fryshus, ompaketering och ompaketering av förpackningar, grossistmarknader, kylfartyg)	12	0	0	14	0	0	0	1
Kött från tama hov- och klövdjur	45	0	0	37	0	1	0	14
Kött från fjäderfä och hardjur	1	0	0	4	0	2	0	2
Kött av hägnat vilt	1	0	0	1	0	0	0	1
Kött av frilevande vilt	18	0	0	29	0	0	0	8
Malet kött, köttberedningar och maskinurbenat kött	7	0	0	6	0	3	0	0
Köttprodukter	45	0	0	69	0	9	0	5
Levande musslor	0	0	0	0	0	0	0	0
Fiskeriprodukter	40	0	0	25	0	5	0	7
Råmjölk, obehandlad mjölk, råmjölksbaserade produkter och mjölkprodukter	23	1	0	31	0	5	0	9
Ägg och äggprodukter	1	0	0	39	0	2	0	0
Grodslår och sniglar	0	0	0	0	0	0	0	0
Utsmält djurfett och fettgrevar	0	0	0	0	0	0	0	0
Behandlade magar, blåsor och tarmar	0	0	0	0	0	0	0	0
Gelatin	0	0	0	0	0	0	0	0
Kollagen	0	0	0	0	0	0	0	0
Högförädlade produkter	0	0	0	0	0	0	0	0
Honung	0	0	0	0	0	0	0	0
Groddar	0	0	0	1	0	0	0	0
Odling av grödor	0	9	0	3	0	0	0	1
Animalieproduktion	4	4	0	2	0	0	0	0
Blandat jordbruk	0	0	0	0	0	0	0	0

Anläggningskategori (huvudsaklig verksamhet)	Mikrobiologiska kriterier	Bekämpningsmedel i livsmedel	Främmande ämnen i livsmedel	Märkning, näring- och hälso- påståenden	Genetiskt modifierade organismer i livsmedel	Livsmedelsförbättrande medel (tillsatser, enzymer, aromer, processhjälpmede)	Bestrålning	Kontaminering genom migration från material som är avsedda att komma i kontakt med livsmedel
Jakt	0	0	0	0	0	0	0	0
Fiske	0	0	0	0	0	0	0	0
Vattenbruk	0	0	0	0	0	0	0	0
Beredning och hållbarhetsbehandling av frukt, bär och grönsaker	0	0	0	0	0	0	0	0
Utvinning av vegetabiliska oljor och fetter	0	0	0	4	0	1	0	0
Tillverkning av kvarnprodukter och stärkelse	1	0	0	4	0	0	0	1
Tillverkning av bageri- och mjölprodukter	1	0	0	119	0	1	0	12
Annan livsmedels- framställning	11	0	0	222	0	5	0	14
Framställning av drycker	1	0	0	47	0	0	0	11
Partihandel	0	3	4	352	0	9	0	9
Detaljhandel	124	1	2	3061	3	13	0	109
Transport och lagring	0	0	0	24	0	0	0	1
Restaurang-, catering- och barverksamhet	86	1	7	3965	0	11	0	1102
Övriga	0	2	0	360	0	1	0	23

